

Role basilejských dohod v politickém životě doby interregna a poděbradské

Kompaktáta v rámci vrcholné politiky 40. let

1. List mírný všech stavů českého království (29. 1. 1440)

„... aby kompaktáta, jinak smlúvy společně s legáty basilejskými a s císařovou milostí učiněné a způsobené, což a jakož zjevně svědčí, od nás všech a od našich světských i duchovních (...) byly držány a skutečně zachovávány; a také společně abychom o to stáli, co koncilium basilejské má nám učiniti...“

2. Artikule zaslané Albrechtovi Bavorskému (červen 1440)

„... žádáme, aby JM^t což z kompaktát má nám od koncilium basilejského jíti, o to státi ráčil, aby nám to šlo, a my abychme v tom zachováni byli...“

3. Artikule Jana Příbrama pražské kapitule (5. 8. 1441)

„Primo, ut compactata a parte utraque integra et illesa conserventur.“

4. Odpověď Fridricha III. Českým stavům ohledně Ladislava (říjen 1443)

„... cožkoli jest koncilium basilejské o těch artikulech království Českému a markrabství Moravskému podvolilo a kompaktáty smluvalo, při tom my to také zuostavujem.“

Kompaktáta a katolická církev v době schizmatu

- Kompaktáta ratifikována 15. 1. 1437 koncilem, ale nikdy neuznána papežem Evženem IV. (1431–1447)
- V době schizmatu české poselstvo vysláno až na konci r. 1446 (Mikuláš V.): Juan Karvajal prohlásil, že „*mnozí želejí těch kompaktát mezi vámi učiněných; ale musilo to býti pro pokoj tohoto času (...) lidé jedni zmokli všickni od deště a zmokše i zbláznili sú se, kromě jediného; a ten když všel mezi ony a jsa trhán od nich a roán, a nežliby sám múdr zuostal, radějšie vyšel na déšť, aby s nimi bláznem byl, nežliby tak od nich trpěl. Též i vy učiňte s tú svú pří o kalichu.*“
- Květnové jednání s Karvajalem v Praze: papež ani já o kompaktátech nic nevíme, je potřeba do nich nahlédnout...

Zvýšený zájem o basilejské dohody na počátku 50. let

- Otázku kalicha i kompaktát intenzivně řeší dva papežští (Jan Kapistrán, Mikuláš Kusanský) a jeden císařský diplomat (Eneáš Silvio Piccolomini)
- Kapistrán: „... *si ecclesiasticam unitatem tenuistis (...), si servastis decreta et decretales sacrosanctae Romanae ecclesiae, si timuistis excommunicationes et censuras ecclesiasticas, (...) si servatis pacem cum universo populo Christiano...*“
- Kusanský: „... *praemissa conformitate fidei et rituum cum catholica ecclesia communicabunt in futurum illi et illae. Ex quo constat manifestissime, (...) vos illam communionem absque autoritate Christi et ecclesiae illicite usurpasse.*“
- Ladislav Pohrobek 1. 5. 1453: „... *chcem je držeti a zachovati i zuostaviti, a jim (Čechům) jichž jakž v svém bytu jsú obhajovati a obraňovati.*“

Několik otázek k zamyšlení

- Jak ke kompaktátům obvykle přistupovali reprezentanti institucionální církve ze zahraničí?
- Jaký vztah měly obvykle ke kompaktátům světské osoby ze zahraničí?
- Proč měli utrakvisté zájem mít kompaktáta potvrzená od papeže?

Papežské zrušení kompaktát r. 1462

- Obedienční poselstvo ve složení Prokop z Rabštejna (katolík!), Zdeněk Kostka z Postupic, Václav Vrbenský a Václav Koranda
- Po celou dobu zřejmé, že papežovým záměrem není připustit přijímání podobojí a potvrdit kompaktáta
- Dne 31. 3. 1462 kompaktáta prohlášena Piem II. za neplatná, díky rozhodné srpnové reakci Jiřího z Poděbrad zůstávají ovšem *de iure* i *de facto* v platnosti



Relace Václava Korandy o poselství v Římě

- Prezentována na srpnovém sněmu 1462
- Vydána in AČ VIII, s. 322–354 spolu s dalšími klíčovými prameny o březnovém jednání
- Zachyceny projevy všech důležitých aktérů (včetně Korandy samotného)
- S. 332 (Koranda), 349–350, 351, 352 (Pius II.)